

## Filosofiske spørsmål i utforskende samtaler om lyrikk – en skisse

### Hvorfor gjør vi dette?

- Relatere norskfaget til eksistensielle spørsmål og livsmestring
- Utvikle kritisk tenkning og selvstendighet
- Bidra til selvforståelse
- Utvikle forståelse og toleranse for andres meninger
- Vise at man kan bruke litteraturen til å utforske det å være menneske
- Utvide ordforrådet og arbeide med begreper
- Samle gode argumenter til en tekst
- Bruke lyrikk i en annen sammenheng enn tradisjonell diktanalyse
- Samle gode argumenter til en tekst
- Aktivisere elevene

### Utgangspunkt: Finn to (eller flere) lyriske tekster med samme tema

#### Tema: Ensomhet

A. 1. Fullfør setningene under.

- Ensomhet er ...
- Et ensomt menneske er ...
- Et ensomt sted er ...

2. Skriv ned, del med en klassekamerat eller gruppe

B. Diskuter med klassekamerat eller gruppe eller i klassen

- Hva er vondt med ensomhet?
- På hvilken måte kan ensomhet være befriende?

C. Les diktet «Ensomme er vi» av Hans Børli (<https://hansborli.no/dikt/ensomme-er-vi/>)

D. Lag noen refleksjonsspørsmål til hver tekst, for eksempel disse til «Ensomme er vi»:

- Hva slags tanker gjør du deg om at vinden beskrives som ensom?
- Hva slags effekt synes du det gir at forfatteren valgte å bruke ordene «din bror» istedenfor din venn?

- Hva kan det bety at vi teller våre gleder når vi ser sorg i andres øyne? Gi gjerne flere forslag.
- Hva kan «grensen mellom Deg og Meg» bety?

E. Reflekter over noen eller alle disse spørsmålene:

1. Er ensomhet et redskap til å bli kjent med oss selv? Kan det være en hindring?
2. Kan vi finne trygghet i ensomhet?
3. Kan vi lære å trives i vår ensomhet eller skal vi alltid prøve å bekjempe den?
4. Opplevs ensomhet likt på tvers av ulike mennesker, samfunn og kulturer?
5. Har ønsker om å passe inn og ligne andre noe med ensomhet å gjøre?
6. Hvorfor kan vi oppleve å være sammen med mange og samtidig føle oss ensomme?
7. Kan kjærlighet redde oss fra ensomhet?
8. Er man sterk eller svak når man er ensom?
9. Skal vi akseptere ensomhet som en naturlig del av livet?

**Les dikt eller tekst nr. to om ensomhet. Elevene kan velge selv eller lærer foreslår. Ha gjerne noen alternativer.**

#### **Filosofisk samtale:**

I denne samtalen skal vi tenke sammen rundt et filosofisk spørsmål. I dette eksempelet er spørsmålet knyttet til ensomhet. Både ha ensomhet er, og hva diktene sier om ensomhet. Vi er ikke ute etter riktig svar, men etter gode argumenter. Vi vil skape et utforskende felleskap i klasserommet hvor refleksjon, og arbeid med utforsking av fenomener og ord står i sentrum.

#### **Opplegget kan munne ut i skriftlig refleksjon:**

Skriv en kreativ tekst (essay / dikt / novelle), eller en fagartikkel hvor du reflekterer over ensomhet. Bruk gjerne ideer fra klassesamtalene.